

پیچ امین الدوله

PTMP/SK/R&D/A/ Lonicera caprifolium01 /29062021

مقدمه

پیچ امین الدوله یا یاس امین الدوله یکی از گیاهان معطر است که در بسیاری از فضاهای باز و باغچه‌ها از آن استفاده می‌شود. این گیاه معطر، مقاومت بالایی در مقابل دما و کم آبی دارد و علاوه بر ظاهر و بوی مطلوب، خواص دارویی نیز دارد. این گیاه منتسب به علی‌خان امین‌الدوله، صدر اعظم مظفرالدین شاه قاجار است که گفته شده است اولین بار این گیاه را در ایران و در باغ امین‌الدوله کاشته شده است.

مشخصات گیاه‌شناسی پیچ امین الدوله

پیچ امین الدوله نام علمی (*Lonicera caprifolium*) از خانواده (Caprifoliaceae)، گیاهان گلدار، خزان کننده و چندساله است که ارتفاع آن به ۹ متر نیز می‌رسد. این گیاه ساقه‌هایی نازک و کشیده و گل‌هایی سفید رنگ دارد که به مرور زمان زرد و یا صورتی می‌شوند که رنگ و ظاهر گیاه بستگی به نژاد و نوع آن دارد. این گیاه دارای برگ‌های مخالف، بیضی شکل ساده با طول ۳ تا ۸ سانتی‌متری و عرض ۲ تا ۳ سانتی‌متری می‌باشد. میوه آن به رنگ روشن و به شکل گرد و گاهی آبی تیره شبیه توت و با قطر ۵ تا ۸ میلی‌متر حاوی دانه‌های متعددی است.

جدول ۱- مشخصات گیاه‌شناسی پیچ امین الدوله

نام فارسی	پیچ امین الدوله، یاس امین الدوله
نام انگلیسی	<i>Lonicera caprifolium</i>
نام علمی	<i>Lonicera caprifolium</i>
خانواده	Caprifoliaceae

پیچ امین الدوله

PTMP/SK/R&D/A/ Lonicera caprifolium01 /29062021

شکل ۱- آشنایی با درخت، برگ، گل و میوه پیچ امین الدوله

شرایط نگهداری درخت پیچ امین الدوله

نور: گیاه پیچ امین الدوله برای رشد و گلدهی به آفتاب کامل نیازمند است البته در مکان‌های سایه نیز می‌تواند رشد کند اما از گلدهی آن کاسته می‌شود و زمان شکل‌گیری گل‌ها نیز به تاخیر می‌افتد. نور مستقیم آفتاب زمانی می‌تواند به گیاه آسیب برساند که هوا بسیار گرم باشد. در چنین شرایطی نیز گلدهی بسیار کم و یا متوقف می‌شود و احتمال سوختگی نوک و حاشیه برگ‌ها نیز وجود دارد.

دما: این گیاه در طی زمستان دما را تا ۱۵- درجه سانتیگراد به خوبی تحمل می‌کند اما اگر دما سردتر از این باشد نیز می‌توان با استفاده از پوششی به ضخامت حدود ۱۰ سانتی‌متر ریشه‌ها و قسمت پایین ساقه را به خوبی محافظت کرد. بنابراین در مکان‌های سردتر با وجود از بین رفتن قسمت هوایی امکان نجات دادن و زنده ماندن قسمت‌های ریشه وجود دارد و با گرم شدن هوا نیز جست‌هایی جدید و جوان از قسمت‌های پایین

ساقه مجددا رشد می کنند در فصول رشد نیز این گیاه می تواند به خوبی دما را حتی تا ۴۰ درجه نیز تحمل کند به شرط اینکه آبیاری به شکل مناسب و کافی انجام گیرد و قسمت پایین ساقه و خاک موجود بر روی ریشه ها نیز از تابش شدید آفتاب مصون باشند.

رطوبت و آبیاری: گیاه پیچ امین الدوله به خشکی مقاوم است ولی برای برگ دهی و گلدهی نیاز به آبیاری منظم دارد. بهتر است سطح خاک خشک شود و سپس گیاه را آبیاری کنید. آبیاری بیش از اندازه از جمله دلایل زرد شدن برگ ها و ریزش گل ها است. بهتر است که گیاه خشکی نبیند زیرا خشکی کشیدن گیاه یکی از دلایل عدم گلدهی آن و یا گل های اندک و بدون عطر آن است. با فرار رسیدن فصل زمستان حتما از مقدار آبیاری کم کنید و باز هم با توجه به میزان رطوبت موجود بر روی سطح خاک گیاه را آب دهید.

خاک و کوددهی: استفاده از خاکی با زهکش خوب و غنی از مواد غذایی به رشد و گلدهی بهتر این گیاه قطعاً کمک می کند. بنابراین استفاده از کود پوسیده دامی و یا خاک برگ در زمان تهیه مخلوط خاکی توصیه شده است. سنگین بودن خاک و عدم عبور آب های اضافی بخصوص در مورد گیاهانی که در گلدان نگهداری می شوند از جمله دلایل زردی برگ های گیاه و ریزش آنان و در نهایت مرگ گیاه است. به منظور کوددهی این گیاه از کودهایی با فرمول ملایم همانند ۱۰-۱۰-۱۰ استفاده کرد، استفاده از این نوع کود یک بار در اوایل فصل رشد یعنی در بهار و مرتبه دوم در اواسط فصل رشد یعنی در تابستان کافی است.

تکثیر: اصلی ترین روش تکثیر این گیاه گرفتن قلمه است. قلمه را می توان در طی فصل رشد و در اواخر بهار و یا در طی تابستان تهیه کرد. بدین منظور در حدود ۱۰ سانتیمتر از نوک ساقه ها را که تازه و جدید است را می توان جدا کرد. برش را از قسمت زیر یک گره (محل اتصال برگ به ساقه) بزنید برگ های قسمت پایین قلمه (از نیمه قلمه به پایین) را جدا کنید و در بستر کاشت قلمه ها را قرار دهید. قلمه ها را می توان در بستری متشکل از یک قسمت شن + یک قسمت پیت کاشت کرد. از این گیاه می توان قلمه چوبی نیز تهیه کرد که زمان مناسب اواخر پاییز و یا اوایل زمستان است یعنی زمانی که گیاه در رکود به سر می برد. طول این قلمه در حدود ۲۵-۲۰ سانتیمتر مناسب است. قلمه ها طوری در بستر کاشت قرار می گیرند که فقط نوک آنان از بستر کاشت بیرون باشد.

هرس: بهترین زمان برای هرس درخت پیچ امین الدوله بعد از پایان گلدهی است. شاخه های باریک قدیمی تر از سطح زمین بریده شوند و شاخه های جدیدتر کوتاه شوند.

آفات و بیماری‌های درخت پیچ امین الدوله

شته، کنه تارنکبوتی و شپشک از جمله آفات شایع این گیاه محسوب می‌شوند. بیماری خاصی این گیاه را تهدید نمی‌کند و اصولاً در صورت شرایط بهینه رشد چندان مشکلی از نظر بیماری برای گیاه پیش نمی‌آید اما مکان‌های سایه و مرطوب شیوع برخی از بیماری‌های قارچی بخصوص سفیدک پودری را می‌تواند بوجود آورد.

منبع

ترجمه و تدوین: گروه تحقیق و توسعه تعاونی پترو تمدن مهام پارس

